

skolēnu pētījumu konkurss **VĒSTURE AP MUMS**

2019./2020. mācību gada

NOLIKUMS **TE VARĒTU TAPT MUZEJS**

1. **Konkursa mērķis** ir veicināt Latvijas vēstures izzināšanu, jauniešiem apzinot un analizējot vēstures avotus, un izstrādājot avotu pētījumā balstītu patstāvīgu darbu.

2. **Konkursa uzdevumi:**

- 1) veidot prasmi apzināt, apkopot, analizēt un interpretēt vēstures avotus;
- 2) attīstīt prasmi veidot jēgpilnu pētniecisko darbu dažādās formās;
- 3) veicināt prasmi uzstāties publikas priekšā un skaidrot savu izstrādāto darbu.

3. **Konkursa tēma „Te varētu tapt muzejs”**

Anotācija:

Pēdējos gados pieaugusi sabiedrības interese par Latvijas muzeju ekspozīcijām akreditētajos valsts, pašvaldību, autonomajos un privātajos muzejos. Par to liecina kolektīvie un individuālie apmeklējumi. Visstraujāk pieaudzis individuālo un ģimeņu apmeklējumu skaits, kā arī ārzemju tūristu skaits, kas muzejus apmeklējuši organizētās grupās. Savukārt skolēnu grupu apmeklējumu skaits palielinājies iesaistoties Latvijas Skolas somas projektā.

Latvijas Muzeju likumā (2007) teikts: “Muzejs ir pastāvīga un publiski pieejama institūcija, kura **kalpo sabiedrībai un tās attīstībai** un kura iegūst, uzkrāj, saglabā, pēta, popularizē un eksponē materiālo un nemateriālo cilvēces mantojumu un vidi, lai sekmētu pētniecību, sabiedrības izglītošanu un sniegtu sabiedrībai emocionālu baudījumu, un kuras darbība, īstenojot muzeja funkcijas, nav vērsta uz peļņas gūšanu.”

Ilgu laiku valdīja uzskats, ka muzeja pamatā ir darbs ar krājumu, bet kopš 20. gs. beigām tiek akcentēts visu trīs muzeja pamatfunkciju – **saglabāšanas, pētniecības un komunikācijas** – nozīmīgums, mijiedarbība un līdzsvarotība muzeja darbā. Līdz ar to mainījies arī muzeju piedāvājums. Bez jau ierastajām priekšmetu, fotogrāfiju un citu vēstures liecību ekspozīcijām apmeklētājiem tiek piedāvātas dažādas aktivitātes un izzinošas nodarbības.

Muzeji ir ļoti dažādi - Latvijā 2017. gadā darbojās 77 pašvaldību muzeji, 15 valsts muzeji, 6 akreditēti privātie un 10 akreditēti autonomie muzeji, kā arī aptuveni 200 privāti neakreditēti muzeji un kolekcijas (dati no Nacionālās enciklopēdijas 2018. g.). Daudzo muzeju vidū ir vairāki unikāli muzeji, piemēram, Leļļu galerija Preiļos, Jūgendstila muzejs Rīgā, muzejs Daugavpils skrošu rūpnīcā, Piena muzejs Skrundas novadā un Laimes muzejs Indrā, Stikla muzejs Līvānos, pavisam nesen atvērtais Dzīvā sudraba muzejs Rīgā u.c. (Skat. Latvijas muzeju katalogu).

Tomēr ne visas iespējas ir izsmeltas. Katrā pilsētā, novadā un pat dzimtā ir neapgūtas tēmas un neiepazītas vēstures liecības. Tās var kļūt par pamatu skolēnu pētījumiem un arī jaunu muzeju izveidošanai skolās, bibliotēkās, pašvaldībās vai vienkārši lauku sētā, kas stāstītu par vietām un lietām, par leģendām un vēsturiskiem notikumiem, kā arī ievērojamām personībām Latvijas vēsturē.

Informāciju pētījumam var meklēt dažādos vēstures avotos – dokumentos, vēstulēs, atmiņās, fotogrāfijās, sadzīves priekšmetos, ģimenes relikvijās, kā arī vēstures literatūrā. Pētāmie avoti var glabāties gan konkursa dalībnieku mājās, gan skolas, novada vai nacionālā muzejā. Pētījums var būt veltīts jebkurā Latvijas vēstures periodā svinētiem svētkiem gan mājās, gan skolā, novadā, pilsētā, valstī.

Pētījuma centrā ir pētniecisks jautājums. Pētnieka uzdevums ir iegūt no vēstures avota pēc iespējas vairāk informācijas, kas palīdzētu uz šo jautājumu atbildēt. Izvēlētais vēstures avots autoram ir jāinterpretē – tā sniegtā informācija jāsalīdzina un jāpapildina ar citos avotos atrodamu informāciju, piemēram, fotogrāfijām, atmiņām, dokumentiem, dienasgrāmatām, vēstulēm, intervijām, u. c. No avota sniegtajiem datiem konkursa dalībniekiem jāveido pētnieciskais darbs, t.i. informācija jāsakārto plašai publikai saprotamā un interesantā veidā: kā infografika, filma, stāsts, spēle, referāts u.tml.

4. Konkursa dalībnieki ir 5.-12. klašu skolēni un profesionālās izglītības audzēkņi.

Darbi tiek vērtēti trijās grupās:

A grupa: 5.-7. klase;

B grupa: 8.-9. klase;

C grupa: 10.-12. klase un profesionālās izglītības audzēkņi.

Darbs veicams individuāli vai pāri. Vēlams, ka skolēns/i un audzēkņi izvēlas darba konsultantu – pieaugušo.

5. Darbu iesniegšana

Darbus līdz **2018. gada 25. martam** 1) jāreģistrē [VSB mājas lapā](#) un 2) jānosūta konkursa organizatoriem. Darbu iesūtīšanas adrese:

Mirdzai Stirnai / konkursam "Vēsture ap mums"

Rīgas Latviešu biedrības un nacionālās kultūras atbalsta fondā

Merķeļa ielā 13

Rīgā, LV-1050

6. Darbu noformējums

Iesniedzamais darbs sastāv no : 1) apraksta veidlapas (veidlapa šī nolikuma pielikumā) un 2) pētījuma izklāsta.

Konkursam var iesniegt jebkāda veida patstāvīgus vēstures pētījumus. Pētījuma rezultātus var izklāstīt kā ceļvedi, fotoalbumu, jebkura žanra rakstu darbu (novele, poēma, zinātnisks raksts, romāns, eseja, spēli, filmu u. c.)

A un B grupas darbi iesniedzami dzimtajā valodā; ja tas nav valsts valodā, jāpievieno tulkojums valsts valodā. C grupas darbi iesniedzami valsts valodā. Avoti pielikumā var būt oriģinālvalodā.

Darba titullapā norāda konkursa darba nosaukumu, autora klasi/kursu (ja darbs veidots pāri – vecākā dalībnieka vecumu).

Darbi, uz kuriem norādīts autora vārds, netiks vērtēti.

Reģistrējot darbu dalībai konkursā norāda darba nosaukumu, ziņas par autoriem, konsultantu un skolu. Reģistrācijas veidlapa mēnesi pirms darbu nodošanas termiņa atrodama Vēstures skolotāju biedrības mājaslapā www.vsb.lv.

7. Vērtēšana.

Pēc finālistu atlases un viņu darbu sakārtošanas atbilstoši iegūto punktu summai notiek darbu atšifrēšana. Uz darbu prezentēšanu tiek uzaicināti tikai finālisti. **Fināls 2020. gada 1. maijā Rīgas Latviešu biedrībā.** Vērtēšanas komisija ir tiesīga noteikt finālistu skaitu, vadoties no konkursā iesniegto darbu skaita.

Darbu vērtēšanas kritēriji:

Darbus vērtē 2 kārtās.

Pirmajā kārtā katru darbu vērtē žūrijas komisijas 2 dalībnieki atbilstoši kritērijiem: darba atbilstība konkursa tēmai, darba mērķis, uzdevumi, noformējums, korektas atsauces uz izmantotiem informācijas avotiem un to pārbaudāmība, atbilstošu avotu izmantojums pētījumā, avotu interpretācija, izmantotā literatūras saraksts, secinājumi.

Tā kā ir gan zinātniski, gan radoši darbi – var vēl iegūt papildus punktus, piemēram, par darba tēmas oriģinalitāti, pētījuma pielietojamību, unikāliem avotiem, u.c.

Otrajā kārtā uzaicinātie finālisti prezentē savu darbu. Žūrijas komisija pilnā sastāvā uzklausa pretendentes, vērtējot prasmi pastāstīt par savu pētījumu, argumentēti atbildēt uz jautājumiem, radošumu.

8. Vērtēšanas komisija sastāv no VSB pārstāvjiem, kā arī augstskolu mācībspēkiem, arhīvu un muzeju darbiniekiem, Rīgas Latviešu biedrības un citiem pieaicinātiem speciālistiem.

9. Dalībnieku apbalvošana

Konkursa noslēguma sarīkojums paredzēts **2020. gada maija beigās** (datums tiks precizēts). Uz konkursa noslēgumu un apbalvošanu uzaicina visus konkursa dalībniekus un konsultantus. Dalībnieki un konsultanti saņem apliecības par piedalīšanos konkursā. Konkursa atbalstītāji piešķir dalībniekiem balvas.

Eustory konkursa finālistiem dāvā iespēju piedalīties jauniešu vasaras akadēmijā kādā no *Eustory* dalībvalstīm (nepieciešamas angļu valodas zināšanas, jābūt sasniegtam 16 gadu vecumam).

10. Konkursa rīkotāji un atbalstītāji

Konkursu rīko Vēstures skolotāju biedrība sadarbībā ar EUSTORY – vēstures tīklu Eiropas jauniešiem.

Konkursu atbalsta Rīgas Latviešu biedrības un nacionālās kultūras attīstības fonds, Latvijas Okupācijas muzejs, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs un Latvijas Nacionālais arhīvs.

11. Informācija par konkursu

1. VSB rīkotajos pasākumos un interneta mājas lapā www.vsb.lv
2. sazinoties ar projekta koordinatori Airu Broku, tālrunis 26 329 503, e-pasts: airab@inbox.lv
3. sazinoties ar projekta koordinatori Baibu Atmani, tālrunis 29776060, e-pasts: abaiba@gmail.com